

Рей Бредбері

Занапащені часом

1

Вночі народився Сім. Він викручувався на холодних каменях печери і хникав. Серце прокачувало кров крізь його тільце тисячу разів на хвилину. Він ріс на очах.

Мати похапливо пхала йому до рота їжу. Жахіття, яке зветься життям, починалось. Щойно він народився, очі йому сповнила тривога, а потім все єство опанував невимовний, незбагнений страх. Він вдавився їжею й розрюмсався. І сліпо озирнувся довкола.

Все огортала непроникна пільма. Поступово вона розтанула. Вивиднілися обриси печери. Проти входу майнула постать вигляду дикого, страхітливого, божевільного. Людина з маскою смерті на обличчі. Стара, висушена гарячим вітром, наче пропечена цегла. Зіщулившись у дальньому кутку, блимаючи білками очей, вона слухала, як ззовні нічний вітер завиває над скутою стужею планетою.

Не відводячи від чоловіка очей, щохвилини здригаючись, мати безперестанно пхала у сина кам'яні горіхи, скельну траву, зібрані над входом

бурульки. Він їв і зростав на очах.

Чоловік у кутку печери був його батько! На його обличчі жили самі очі. Всохлими руками він тримав грубе кам'яне рубило, а його нижня щелепа тупо, безсило відвисла.

Позаду батька Сім побачив старих, котрі сиділи в тунелі, що заглиблювався у гору. Просто на очах вони почали вмирати.

Печера сповнилася передсмертних хрипів. Старі танули, немов олово у тиглі, щоки провалювалися, вивільняючи гострі вилиці, вишкірялися зуби. Ось лишень їх обличчя були живими, рухливими, гладкими, як буває у зрілих людей. І тут-таки плоть всихає, зотліває.

Сім закрутився на материних руках. Вона міцно його стисла.

— Цить-цить, — заспокоювала вона тихо, занепокоєно зиркаючи на батька — чи не стривожив його шум.

Швидко залопотіли по каменях босі ноги, батько Сіма прискочив з кутка печери. Сімова мати закричала. Сім відчув, як його висмикнули з її рук. Він впав на каміння і покотився із вереском, напружуючи свої новенькі вологі легені!

Над ним раптом вигулькнуло покрайне зморшками обличчя батька і здійснений для удару ніж. Зовсім як у тих кошмарах, що вони переслідували його ще у череві матері. Впродовж

кількох сліпучих, нестерпних секунд у Сімовому мозку мерехтіли питання. Ніж звис у повітрі, щомиті готовий його згубити. А у новенькій голівці Сіма здійснювся вихор думок про життя у цій печері, про людей, які помирають, про згасання і божевілля. Як він міг все це досягнути? Новонароджене немовля! Чи здатне взагалі немовля бачити, думати, розуміти, осмислювати? Ні. Тут щось не так! Це неможливо. Але ж це відбувається! Минуло, може, менше години, як він народився. А наступної миті, можливо, помре!

Мати кинулася на спину батькові і відштовхнула руку з ножем.

— Не заважай вбити його! — хрипко і уривчасто вигукнув батько — Навіщо йому жити?

— Ні, ні! — репетувала мати, і кволе її тіло висіло на широчезній батьковій спині, а руки силкувалися відібрати в нього ножа. — Хай живе! Можливо, його життя складеться інакше! Можливо, він житиме довше за нас і залишиться молодим!

Батько впав на спину поряд із кам'яною колискою. Сім лежав поруч із ним і побачив у колиці чинось фігурку. Маленька дівчинка тихенько їла, підносячи їжу до рота тонесенькими рученятами. Його сестра.

Мати вирвала ножа з міцно стиснутих пальців чоловіка і, ридаючи, встала, пригладила скуйовджене сиве волосся. Губи їй сіпалися.

— Уб'ю! — сказала вона, злобно дивлячись донизу на чоловіка. — Не чіпай моїх дітей.

Старий мляво, понуро сплюнув і байдуже подивився на дівчинку в кам'яній колісці.

— Одна восьма її життя вже минула, — промовив він, важко дихаючи. — А вона про це навіть не знає. Навіщо все це?

На очах у Сіма його мати почала перетворюватися, стаючи схожою на зім'ятий вітром клуб диму. Худе, кістляве обличчя розчинилося в лабіринті зморшок. Підкошена мукою, вона сіла біля нього, трясучись і притискаючи ніж до своїх висохлих грудей. Як і люди похилого віку з тунеля, вона теж старіла, смерть поїдала її.

Сім тихо плакав. Куди не поглянь, його з усіх боків оточував жах. Думки Сіма відчули зустрічний струм ще чіткішої свідомості. Він інстинктивно подивився на кам'яну люльку і натрапив на погляд своєї сестри Дак. Два розуми стикнулися, ніби пальці, які обмацують простір. Сім дозволив собі розслабитися. Розум його починав осягати дійсність.

Батько зітхнув, закрив повіками свої зелені очі.

— Годуй дитину, — знеможено сказав він. — Поспішай. Скоро світанок, а сьогодні останній день нашого життя, жінко. Годуй його. Нехай росте.

Сім припишкнув, і крізь завісу страху в його свідомості почали проявлятися картини.

Ця планета, на якій він народився, була першою від сонця. Ночі на ній обпікали лютими морозами, дні були немов язики полум'я. Буйний, шалений світ. Люди жили в надрах гори, рятуючись від смертельної холоднечі ночей і вогнедишних днів. Лише на світанку і під час заходу повітря пестило легені подихом квітів, і в цю пору печерний народ виносив своїх дітей на волю, в голу кам'яну долину. На світанку крига танула, перетворюючись на струмки й річечки, під час заходу пекло остигало й полум'я гасло. І поки трималася помірна, терпима температура, люди поспішали жити, бігали, гралися, кохалися, вирвавшись із печерного полону. Усе життя на планеті раптом розквітало. Стрімко тягнулися вгору рослини, в небі похапливо ширяли птахи. Дрібні чотириногі гарячково снували між скель; все прагнуло пристосувати свій життєвий термін до цієї швидкоплинної пори.

Нестерпна планета! Сім зрозумів це в перші ж години після свого народження, коли в ньому заговорила спадкова пам'ять. Усе його життя пройде в печерах, і тільки дві години на день він бачитиме волю. У цих наповнених повітрям кам'яних руслах він говоритиме, говоритиме з людьми свого племені, без перерви для сну